॥ ४२ ॥ इत्याश्वमेधिकेपर्वणिनेलकंठीयेभारतभावदीपेसप्तदशोऽध्यायः ॥ १७ ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥ शुभानामिति क्षेत्रंक्षेत्रंदेहंदेहंप्राप्यप्राप्यासांद्यासाद्यपच्यंतेफलं प्रयच्छंति ॥ १ ॥ चित्तशुद्ध्यशुद्धितारतम्येनाल्पादपिपुण्यात्पापाद्वाफलंबहुस्तीत्याहसार्धेन यथेति फलीवृक्षः ॥ २ ॥ पुरोधायेति तस्माम्मनएवप्रधानंनकर्मेतिभावः ॥ ३ ॥ यथाकर्मेति मन्युरविद्यासंकल्पोवा तच्चापितत्रापिप्रश्ने ॥ ४ ॥ तदाह शुक्रमिति ॥ ५ ॥ क्षेत्रंप्राप्तस्यनरस्यतात्विकंरूपमाह सौक्ष्म्यादिति ब्राह्मणोब्रह्मवित् तस्मात्ततूशाश्वतंब्रह्मज्ञात्वाकामंईप्सितंप्राप्यासंगोभवतीत्यर्थः ॥ ६ ॥ तद्बीजंब्रह्मैवकारणं तेनेति एतस्यैवानंदस्यान्यानिभूतानिमात्रामुपजीवंतीतिश्रुतेः सब्रह्मैवसन्जीवःचेतसाउपाधिभूतेनप्राणस्थानेषुइंद्रियगोलकेषुदधातिधारयतेअभिमानमित्यर्थइत्युत्तरश्लोकार्धेनसहान्व

उपपत्तिंतुवक्ष्यामिगर्भस्याहमतःपरं ॥ तथातन्मेनिगदतःशृणुष्वावहितोद्विज ॥ ४२ ॥ इतिश्रीमहाभारतेआश्वमेधिकेपर्वणिअनुगीतापर्वणिसप्तदशोऽध्यायः ॥ १७ ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥ ब्राह्मणउवाच शुभानामशुभानांचनेहनाशोस्तिकर्मणां ॥ प्राप्यप्राप्यानुपच्यंतेक्षेत्रंक्षेत्रंतथातथा ॥ १ ॥ यथाप्रसूयमानस्तुफलीदद्यात्फलंबहु ॥ तथास्याद्विपुलंपुण्यंशुद्धेनमनसाकृतं ॥ २ ॥ पापंचापितथैवस्यात्पापेनमनसाकृतं ॥ पुरोधायमनोहीदंकर्मण्यात्माप्रवर्त्तते ॥ ३ ॥ यथाकर्मसमाविष्टःकाममन्युसमावृतः ॥ नरोगर्भंप्रविशतितच्चापिशृणुचोत्तरं ॥ ४ ॥ शुक्रंशोणितसंसृष्टंस्त्रियागर्भाशयंगतं ॥ क्षेत्रंकर्मजमाप्नोतिशुभंवायदिवाशुभं ॥ ५ ॥ सौक्ष्म्यादव्यक्तभावाच्चनचक्षुचनसज्जति ॥ संप्राप्यब्राह्मणःकामंतस्मात्तद्ब्रह्मशाश्वतं ॥ ६ ॥ तद्बीजंसर्वभूतानांतेनजीवंतिजंतवः ॥ सजीवःसर्वगात्राणिगर्भस्याविश्यभागशः ॥ ७ ॥ दधातिचेतसासद्यःप्राणस्थानेष्ववस्थितः ॥ ततःस्पंदयतेंगानिसगर्भश्चेतनान्वितः ॥ ८ ॥ यथालोहस्यनिःस्यंदोनिषिक्तोबिंबविग्रहं ॥ उपैतितद्वज्जानीहिगर्भेजीवप्रवेशनं ॥ ९ ॥ लोहपिंडंयथावह्निःप्रविश्यत्यतितापयेत् ॥ तथात्वमपिजानीहिगर्भेजीवोपपादनं ॥ १० ॥ यथाचदीपःशरणेदीप्यमानःप्रकाशते ॥ एवमेवशरीराणिप्रकाशयतिचेतना ॥ ११ ॥ यद्यच्चकुरुतेकर्मशुभंवायदिवाऽशुभं ॥ पूर्वदेहकृतंसर्वमवश्यमुपभुज्यते ॥ १२ ॥

यः ॥ ७ ॥ ततोधारणात् ॥ ८ ॥ ननुकथंसूक्ष्मोपिदेहंव्याप्नुयादव्यक्तोवाव्यक्तिंअसंगोवासंगमित्याशंक्यत्रिभिःपरिहरति यथालोहस्येत्यादिभिः यथास्वर्णद्रवःस्वल्पोपिकृत्स्नांताम्रप्रतिमांस्वर्णमयीमिवकरोतिएवंगर्भेजीवप्रवेशनंशरीरे सूक्ष्मस्यापिचैतन्यस्यव्याप्तिरित्याद्यस्यपरिहारःयथैवबिंबंमृदयोपलिप्तमित्यादिश्रुत्यनुसारी ॥ ९ ॥ यथास्वयमव्यक्तोपिवह्निःकाष्ठलोहाद्युपाधावेवाभिव्यज्यतेएवंगर्भेजीवोपपादनं देहेचैतन्यस्याभिव्यक्तिरितिद्वितीयस्यपरिहारःअरणीषुचाग्निरित्यादिश्रुत्यनुसारी ॥ १० ॥ तृतीयस्यपरिहारमाह यथाचेति शरणेगृहे शरीराणिस्थूलसूक्ष्मकारणानि ॥ ११ ॥ दीपवदसंगायाअपिचेतनायाःदुखादिसंप्रतीतौहेतुमाह यद्यच्चेति यथाप्रकाशः अतदाकारोपिअंगुल्याद्युपाधिनाऋजुवक्राद्याकारइवप्रतीयतेएवंकर्मजदुःखप्रकाशिकायांचितिदुःखाकारतेवभातिवस्तुतस्तुनास्ति असंगोह्ययंपुरुषइतिश्रुतेः अवस्थांतरगतस्यदुःखस्यावस्थांतरेनुवृत्त्यदर्शनाच्चेतिभावः ॥ १२ ॥

Digitized by Google